

Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Factsheet Loenen

Ruimte voor
de Rivier 2.0

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met extreem weer, zoals heftige regenbuien. Rivieren moeten dan in korte tijd veel water afvoeren. De kans op overstromingen neemt toe. Ook dan willen we droge voeten houden. Zeker omdat de ruimtedruk in Nederland groot is. Daarom heeft de rivier op sommige plekken meer ruimte nodig. Waar straks te weinig ruimte is, reserveren we nu ruimte voor de rivier.

Wat gebeurt er?

Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 heeft onderzocht waar in de toekomst knelpunten in het rivierengebied ontstaan. Ook zijn er gesprekken gevoerd met onder andere gemeenten en maatschappelijke organisaties. Op basis hiervan heeft het programma in september 2026 een voorstel uitgebracht aan het kabinet. Daarin staat op welke locaties ruimte gereserveerd kan worden om aan de rivier te geven. Begin december 2026 neemt het kabinet een besluit op basis van het voorstel. Tot die tijd is er nog niets besloten.

Het besluit gaat over het laten vervallen of behouden van reserveringen en het aanwijzen van globale locaties om nieuwe ruimte te reserveren. Dit betekent dat voor de aan te passen bestaande reserveringen en de globale locaties de precieze grenzen van de reserveringsgebieden nog niet vaststaan. Ook nemen we nu nog geen maatregelen. We houden nu alleen de ruimte beschikbaar om in de toekomst maatregelen te kunnen nemen. Vanaf 2027 stellen we het precieze gebied van een reservering vast in afstemming met de omgeving. Tegelijkertijd zoeken we naar kansen voor bijvoorbeeld natuurherstel, de scheepvaart of recreatie. Medeoverheden, zoals gemeenten, waterschappen en provincies, hebben inspraak in dit proces. Ook inwoners kunnen op dit besluit reageren.

Wat betekent dit voor gemeenten en inwoners?

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten. Als een eenmaal gebied gereserveerd wordt, gelden er extra regels. Kleinschalige of tijdelijke ontwikkelingen zijn vaak nog toegestaan, maar grootschalige projecten zijn niet zomaar meer mogelijk. Denk aan een nieuwe woonwijk, de bouw van een appartementencomplex of een grote bedrijfsuitbreiding. De komende tijd werken we uit wat dit concreet betekent. Ook bepalen we of en op welke manier er compensatie komt voor mensen die hierdoor geraakt worden.

Een reservering van ruimte voor de rivier kan lokaal impact hebben. Bijvoorbeeld op gemeenten, inwoners en ondernemers die de ruimte nu gebruiken. Of die hier plannen hebben voor in de toekomst. We begrijpen dat deze gebruikers zich zorgen kunnen maken over een reservering van het gebied. En dat zij zo snel mogelijk duidelijkheid willen. We werken aan de antwoorden op deze vragen.

Wat staat er in dit document?

In dit document lees je specifieke informatie uit het voorstel over de reservering in Loenen. We leggen uit waarom het voorstel is juist deze locatie te reserveren, wat het knelpunt in de rivier is en welke maatregelen in de toekomst passend kunnen zijn.

Hoe nu verder?

De besluiten vanuit het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 maken deel uit van het Ontwerp Nationaal Waterprogramma 2028-2033 (NWP). Daarin staat al het beleid over de Nederlandse rivieren. Het NWP wordt eind december 2026 gepubliceerd. Vanaf dat moment kan iedereen hier een half jaar lang op reageren. Op het [Platform Participatie](#) lees je hoe dat werkt. Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 communiceert zelf ook over dit proces. Alle reacties worden door het Rijk beoordeeld en verwerkt in een openbare reactienota.

Meer informatie

Op [onze website](#) vind je meer informatie. Je kunt je hier ook abonneren op onze nieuwsbrief of aanmelden voor de [webinars](#) waarin we geïnteresseerden elk kwartaal bijpraten.

Figuur 1 Huidige reserveringen
Loenen en Oosterhout.

Loenen

In Oosterhout en Loenen is al ruimte gereserveerd. Het gaat om ongeveer 300 hectare grond. Het voorstel is om extra ruimte te reserveren voor de toekomst. Zie de kaart voor de globale locatie die daarvoor is aangewezen.

Waarom is hier ruimte nodig?

Door klimaatverandering neemt de hoeveelheid water toe en stijgen de waterstanden. Daarom moeten we iets doen om het risico op overstromingen te beperken. Er zijn twee opties: de dijken verder verhogen, of de rivier meer ruimte geven zodat de waterstanden verlagen.

Er is een versmalling van de Waal bij Loenen. De Waal is bij Nijmegen en op het traject Beuningen-Deest smal. Bij hoogwater kan het water hier minder makkelijk doorheen stromen. Zo'n versmalling in de rivier zorgt voor hogere waterstanden. Door klimaatverandering neemt de hoeveelheid water toe en stijgen de waterstanden. Daarom moeten we iets doen om het risico op overstromingen te beperken. Er zijn dan twee opties: de dijken verder verhogen of de rivier meer ruimte geven waardoor de waterstanden verlagen.

De dijken bij Nijmegen kunnen niet veel verder verhoogd worden. Dijkverhoging bij Nijmegen is lastig. De historische stad grenst hier met een kademuur direct langs de Waal. De kademuur kan niet veel meer verhoogd worden zonder dat het zicht van de stad op de rivier verloren gaat. Dat zou ten koste gaan van de relatie tussen stad en rivier en hierdoor komt de ruimtelijke kwaliteit onder de druk te staan. Daarnaast is een verhoging hier lastig, omdat de kademuur door bebouwd gebied gaat. Er is dus maar weinig ruimte beschikbaar. Een verdere verhoging zou ingewikkelde aanpassingen vragen. En gevolgen kunnen hebben voor bestaande functies en de leefomgeving.

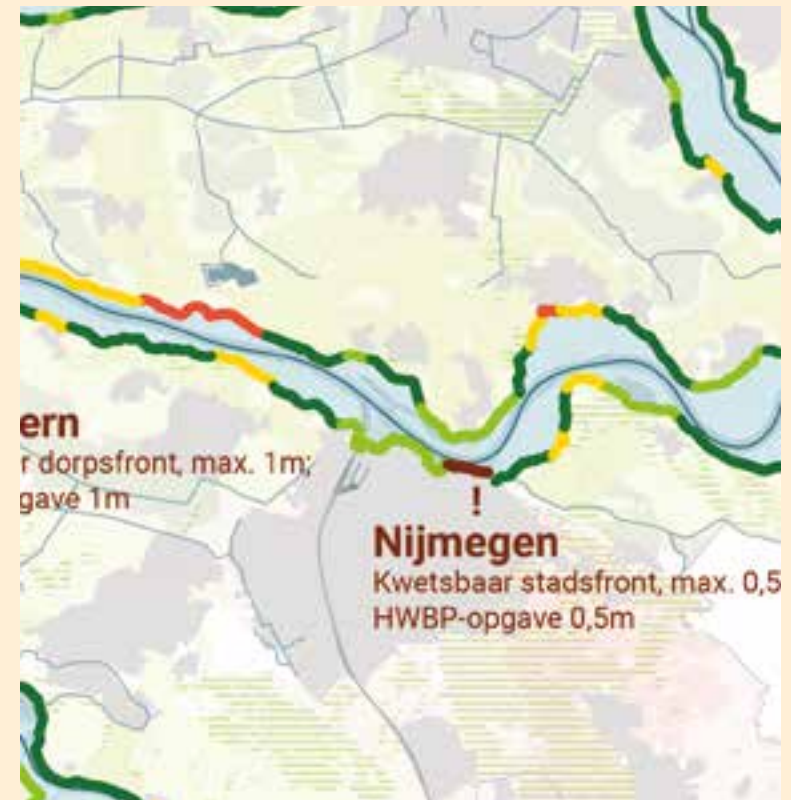
Daarom kijken we ook naar andere manieren om overstromingen in de toekomst te voorkomen, zoals meer ruimte geven aan de rivieren. Hierdoor dalen de waterstanden en is minder dijkverhoging bij Nijmegen nodig. Dijkverleggingen bij Oosterhout, Beuningen en Loenen kunnen daarbij helpen.

Om de versmalling in de Waal op lange termijn te kunnen oplossen, moet er nu ruimte gereserveerd worden. Als we de versmalling in de toekomst willen oplossen, moeten we zorgen dat de rivier meer ruimte krijgt om het water af te voeren. Dat kan door een dijkverlegging. Hierdoor wordt het gebied tussen de rivier en de dijken verbreed en krijgt de rivier bij hoge afvoeren meer ruimte om te stromen. Om de dijkverlegging in de toekomst mogelijk te maken, moeten we deze ruimte nu reserveren.

Onvoldoende ruimte in de uiterwaarden. Je kunt ook in het uiterwaardengebied meer ruimte voor de rivier creëren. Daardoor zullen de waterstanden ook zakken. Daarom stelt het programma dit ook voor als onderdeel van de oplossing. Maar dit is geen volledige oplossing voor het probleem. Daarom is er binnendijkse ruimte nodig, dus landinwaarts van de dijk. Een dijkverhoging bij Nijmegen kan worden beperkt, doordat maatregelen bij Oosterhout, Beuningen en Loenen het water verlagen in de richting van waar het water vandaan komt.

Bij Loenen en Wolferen ligt de dijk direct aan de hoofdgeul, waar het water altijd stroomt. Hierdoor is er maar weinig buitendijkse ruimte. Hier zijn aan de noord- en zuidkant namelijk al maatregelen genomen in het verleden. Waar dit nog wel kan, zijn ook buitendijkse maatregelen hier onderdeel van de oplossing om het water bij Nijmegen te verlagen.

Figuur 2 Dijkverhoging in Nijmegen is lastig.

Overgebleven mogelijke versterking volgens Handelingsperspectief Dijken

- Dijkversterking niet mogelijk
- Dijkversterking max. 0,5m
- Dijkversterking max. 1m
- Dijkversterking max. 2m
- Dijkversterking mogelijk

Waarom hebben jullie gekozen voor deze locatie? En niet verderop langs de rivier of aan de overkant?

Om het water bij Nijmegen genoeg te laten zakken, is er ruimte nodig aan de noordkant van de Waal bij Loenen en aan de zuidkant bij Beuningen. Bij Loenen (aan de noordkant) ligt de dijk direct aan de hoofdgeul van de Waal, waar het water altijd stroomt. Hierdoor is er maar weinig buitendijkse ruimte, tussen de dijken in. Aan de overkant (zuidkant) zijn ook buitendijkse maatregelen onderdeel van de oplossing om de waterstanden bij Nijmegen te verlagen.

De bestaande reservering in Oosterhout en Loenen vormt samen met de globale locatie Beuningen het gebied voor buitendijkse maatregelen. Hier kan ook een meergeulensysteem worden aangelegd. In een meergeulensysteem worden extra geulen aangelegd naast de hoofdgeul van de rivier. Bij bepaalde waterstanden stroomt een deel van het water in een meergeulensysteem door de nieuwe geulen.

Huidig gebruik en ontwikkelingen in het gebied

Bij het reserveren van de ruimte in Loenen is destijds gekeken naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locatie.

In gemeente Loenen is land- en tuinbouw in de omgeving van de gereserveerde locatie. Daarnaast zijn er woningen en bedrijfspanden. Verder staat er een kerncentrale dicht op de globale locatie. En er loopt een onderzoek naar een nieuwe kleine modulaire kernreactor. Daarom is afstemming met de omgeving nodig.

Andere projecten in dit gebied

Samenhang met het meergeulensysteem: Er is hier in de huidige situatie beperkt ruimte beschikbaar voor de aanleg van een meergeulensysteem. Een dijkverlegging bij Loenen zorgt voor extra ruimte in het winterbed. Hierdoor zouden meer mogelijkheden ontstaan voor effectieve vormgeving van het meergeulensysteem. Dit is geen reden om de bestaande binnendijkse reservering bij Loenen te behouden, maar kan mogelijk wel een aanleiding zijn om op een eerder moment een maatregel te treffen.

Deze factsheet is een uitgave van:
Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Vragen over reserveringsgebieden?
Neem contact met ons op via
info@ruimtevoorderivier.nl.